

סא:

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י ע"ס הלכה ו:

רב חסדא אמר פסול. ואם תאמר מאי שנא משחטו למוליס ולעגלים תריך דהתם יש מחשבת מוליס בשחיטה אבל הכא לא פתיח מוליס בוריקה: רבא אמר בשחט. מימא לר"י נילף מק"ו דפסול משניו בעלים דמה הריני שוחט לשם פלוני דכשר לזרוק דמו לשם פלוני פסול שוחט לשם עגלים דפסול אינו דין לזרוק לעגלים נמי פסול וכי האי גוונא עבד בנזחים (ד' י.) קל וחומר אשלא לשמו ומיך ר"י דשאי הכא דרבה יליף מקרא לקמן ועוד אומר ר"י דליכא למיפך מה לשינוי בעלים שכן אם זרק לשם פלוני דפסול תאמר נשחט לזרוק לעגלים שכן זורק לשם עגלים כשר דלין מחשבת אולוין בוריקה לר"ע דפרישית וס"ת תאמר הוה גופה נילף משניו בעלים שיזא זורק לשם עגלים פסול ושחט יש מיעוט למעט אולוין מוריקה ומיהו מתכוין לא משמע שום מיעוט אלא מיעוט אחריות איכא ועוד איכא למיפך מה לשינוי בעלים שכן פסול בכל הנזחים: וכי תימא ה"ה לוריקה. וכן רב אשי קאמר כנמוך לא שחט שחיטה ולא שחט זריקה מימא לר"י"ל כיון דזריקה קילה דלין כה מחשבת אולוין היכי נילף משחיטה ואמאי לא תיפיק דהשחט אמת:

ר"ל מאי בא ע"ל אפילו כ"י דהו. אע"ג דפלוני דתנאי הוא כנסהדרין (ד' ע"ה) גבי הכוה עשרה בני אדם כ"י מקלות ככל נפש אי כולה נפש משמע או כל דהו וכן בנכורות (ד' ג.) גבי כל צבור רב אשי כ"י לקטור ראייתו של רבה ולהעמיד הכריתא כמאן דאמר כל דהו משמע ועוד דכ"י כקונטרס דברייתא גופה מוכחא דאמת כ"י להמיר מקצת ערלות ולהי כ"י כתב רחמנא ואת עד דאיכא בולא ערלה. מימא לשמוך מכל ועוד דנימא איפכא דאמת ודאי כולה ערלה משמע כהן רחמנא כל אפילו כל דהו ו"ל דידע בעל הש"ס דליטריך כל לשום דרשה אחריתי ואליטריך ואת לגלוי דלא נדרש מכל כל דהו אבל אי הוה דרש"י איפכא לא הוה ידעין כלל ואת אמאי תאח:

האי

בשחיטה ולא שחט בוריקה

שחטו להאכלו למולין מניין אכל יתכפרו בו בוריקה ערלים או מניין או שאין מניין: אין מחשבת ערלים בוריקה. לא מהיכל לפסול וטעמא מפרש לקמיה: מנא אמינא לה כ"י. רישא דברייתא וכל ערל לא יאכל זו: יכול יפסול. ערל: בני חצורה הבאין עמו. שחט שחטו ערלי מולין וערל שחטו אחריו מחמת מילה ושחט לשם כולם יכול יפסול: הוואי וטעמא פוסלת. אש שחטו לעמאין דבעין הרואי לאכול דכמיכ"ט אש לפי אכלו מתכוין משחטו. ולמנא קמא דליה ליה לשון סורקי צמריה כמיכ"ט ושחטו אמו: וערלה פוסלת. מהאי טעמא נמי דרשו לאכלה בעיני: מה עומאה לא עשה כה מקצת עומאה. כגון לעמאין ולטוריוס: ככל עומאה. כאילו נשחט כולו לטמאים. ולקמן (פס' פריך) מאי שנא עומאה דפשיטא ליה ומאי שנא ערלה דמסקא ליה: וזמן פוסל. שחטו על מנת לאכול הימנו כית חוץ לזמנו נעשה כולו פיגול והיינו מקצת זמן שלא חישב אלא על כית הימנו דכמיכ"ט אש האכל יאכל וגו' ומנא צמורת כהניס' ונזכרים (ד' ע"ה) כ"י חוץ לזמן לשחט במשחב לאכול נזכרו כיום השלישי אכלו מדבר ונזכר האכל יאכל אחרים בכית: ערלה ועומאה אינה נוגעת בשאר נזכרים כפסח שכן ערל וטמא משליחן קרבתותיהן דלא מעכבא דהוה אכלת בעלים: ערלה לא הותרה מכללה שאין שום קרנן נאכל לעגלים דליפין ציננות (ד' ע"ה) דערל אכור בקדשים דאמי נקל וחומר מפסח הקל חזון נמי לא הותר לשום קרנן לאכול חוץ לזמנו ועומאה הותרה מכללה כדמפרש לקמן (פס' פריך) הפסח שנא עומאה נאכל בעומאה: פ"ל ואת. חקת הפסח וכמיכ"ט דהיא פרשתא כל ערל לא יאכל זו: מאי ואת. היכי משמע מנא דאמי פוסל בני חצורה הבאין עמו על כרחין מילתא אחריתי קאמר והי קאמר ת"ל וכל ערל לא יאכל כולה ערלות ואת אמת דלא מימא הוה דין לזריקה דעולה ערלות מיהא פסלה כיה אש שחטו למולין על מנת לזרוק דמה לעגלים לבד: תלמוד לומר ואת. דמשמע בעבודה אחת הוה דפסלה ערלות והיינו שחיטה דהיא תחלה לעבודות והיא הוכרה אלא מניין ואולוין כדמפרש: וי"ט מאי קולא דזריקה. דמימא הוה ואת אשחיטה קאי

ולמעוטי זריקה היינו קולא דהא לא אחריתי מחשבת אולוין אלא זריקה דשחיטה גלי כה רחמנא הלכך משחבנא דזאת דפסול כולה ערלות אשחיטה קאי ולא לזריקה אחת משמע מיעוט: ורב חסדא. דאמר לעיל יש מחשבת (אולוין) [ערלים] בוריקה אמר לך האי ואת לאו לקולא גבי זריקה הוה אלא לאחמורי עליה אמת והי קאמר ואת הוה דמקצת ערלה לא פסלה כה אכל זריקה אפי' מקצתה פסלה: וי' סימא מאי חומרא דזריקה. משחיטה דמוקמת קולא דמקצת ערלה לא פסלה אשחיטה אכל זריקה אפי' מקצתה פסלה היינו חומרא דילה דלא מקיים פיגול אלא בוריקה אש חישב צאחא מארבע עבודות על מנת לאכול הימנו כית חוץ לזמנו פיגול הוה ומיפין עליו כרת אפילו אכל ממנו חוץ זמנו דכמיכ"ט (ויקרא ו') והנפש האכולת ממנו עושה תשא ובלבד שישעו כל עבודות שאלאחריה של בפסול אחר אלא או בשחיטה או בכשירות על מנת חוץ זמנו או על מנת פיגול כמותה אכל חישב צאחא מעבודות שאלאחריה פסול אחר כגון חוץ למקומו שוב אין בו כרת כדאמר' בנזחים (פס' ו') ונזכרות כ"י שני (פס' ו') הרגאה כמיכ"ט כפיגול נאמר (ויקרא י"ט) לא ירצה כפיגול ונאמר כהן מיום השמיני והלאה ירצה (שם כ') הרגאה כשר כך הרגאה פיגול מה הרגאה כשר עד שיקרבו כל מחיריו בכשירות אף הרגאה פיגול עד שיקרבו כל מחיריו או כפיגול אלא כפיגול אלא בוריקה שחט סוף העבודה דכל שעתא קאי כפסל שחט אשחיטה פסול אחר בעבודה הנאה ויפיק שם פיגול ממנו: מסקין לה רב אשי. בין לרבה בין לרב חסדא ממאי דהאי וכל ערל לא יאכל כולה ערלה משמע דייקא ואת למעוטי זריקה למר לחומרא ולמר לקולא וי"ל ואת דקמי מנא מילתא אחריתי קאמר דילמא ואת דקמי מנא אמיילתיה קאי ומימא יליף דאמי פוסל בני חצורה הבאין עמו ומשום דכל ערל כל דהו משמע והי קאמר יכול יפסול בני חצורה דכל ערל כל דהו משמע ושוב לא יאכל זו שום אדם: פ"ל ואת. עבודה שלמה בעיני בערלות ולעולם לא שחט שחיטה ולא שחט זריקה שיון: כהאי

ואל תוכיח טעמא שהותרה מכללה כבצור ת"ל וכל ערל, אי איכא כולה ערלות פסלה ואי לא פסלה. וכי תימא הוה הדין לזריקה דאי בא בה כולה ערלות פסלה, ת"ל ואת, בשחיטה הוה דפסלה ערלה, בוריקה לא פסלה, ומאי קולא דזריקה דלחוריה דאין מחשבת אולוין פוסלה בוריקה כראמין. ורב חסדא אריבה לאידך גיסא כולה ערלות פסלה בשחיטה מקצתה לא פסלה. וכי תימא הוה הדין לזריקה דבוריקה נמי לא פסלה עד דאיכא כולה ערלות ת"ל ואת בשחיטה הוה דכ"י כולה ערלות אכל בוריקה אפי' מקצת ערלה פסלה דזריקה מותרה היא משחיטה אלא בוריקה, דחזן בנזחים פ"ב השוחט את הבהמה לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצתו לאכול כית מבשרו למחר פיגול ויחייב עליה כרת, הנה לא מקצת הבהמה פסול אלא מוריקה ואילו אכל בשחיטה לא, דאי אפשר לחשב בשחיטה לשחטו למחר דהא היום שחט ליה. ובא רב אשי דרשה האי חורצא. ואמר פסאי דהאי וכל דכתיב בערלה כולה משמע דלמא ואת ולא כלום משמע דאפילו מקצת ערלה כרת רחמנא ואת עד דאיכא כולה ערלות לא שחט בשחיטה ולא שחט בוריקה.

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ע"ה:] (ב) [שמות י"ג.] (ג) [ויקרא ו'] (ד) [שם פס' ח.]

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אל משה ואדר' ואת חקת הפסח כל בן בן יאכל בה. שמות י"ב מג 2. וכי יגור אחר צר ועשה פסח ל'י המול לו כל בן ואין קרב לעשטו ויהי באורח הארץ וכל יגור לא יאכל בה. שמות י"ב מח

מוסף רש"י

דאין מחשבת אולוין בוריקה. מולא חקת. מריקת דם דאש לפי אכלו לגבי שחיטה כמיכ"ט (ויקרא ו').

רבינו חננאל

אמר שחטו למולין על מנת שיתכפרו בו ערלים רב חסדא אמר פסול יש מחשבת אולוין בוריקה. כולור בעיני שחטוב בוריקה לאכילוי, וכיון שחטב לעגלים שאין יכולין לאכול שנאמר וכל ערל לא יאכל בו פסול. רבא אמר כשר בתו שחיטה אולוין ואין מחשבת אולוין פסול בוריקה, כלומר אם זרק שלא לאכילוי לא נפסל הפסח. וירושלמי אמר ר' יוחנן שחטו לאכילוי וזרק דמו שלא לאכילוי כשר. אמר רבא מנא אמינא לה דאין מחשבת ערלין בוריקה, דמיא יכול יפסול בני חצורה הבאין עמו, ודין הוה הוואי וטעמא פוסלת שחיטה ויהי אגשים אפי' היו טמאים דלפס אדם ולא יכלו לעשות הפסח, וערלה פוסלת שנאמר וכל ערל לא יאכל בה. מה טעמא לא עשה בה מקצת טמאה ככל מה טעמא אף ערלה לא עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה, [ואן] כך לדרין זו הוואי וערלה פוסלת חזון פוסל מה זמן עשה בה מקצת זמן ככל זמן אף ערלה עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה, נראה למי דומה דין דבר שאין נוגה בכל הזבחים [כגון] העולה שאין ערלה פוסלת אלא כפסח אבל בשאר זבחים לא דקיימא לן ערל ושחט משליחן קרבתותיהן, מדבר שאינו נוגה בכל הזבחים הטמאה. שאין טעמא פוסלת אלא כפסח אבל בשאר זבחים לא דקיימא לן [טעמא] פוסלת קרבתותיהן. ואל יזכיר וכן שנהג בכל הזבחים. או כך לדרין ודין דבר שלא הותר מכללו העולה מדבר שלא הותר מכללו הזמן ואל תוכיח טעמא שהרי הותרה מכללה בעבור, שנאמר איש כי יהיה טמא לנפש, איש נזחה לפסח שני ואין צבור נזחה לפסח שני אלא עישי בטומאה. ת"ל ואת חקת הפסח, וזריק רבה מאי ואת, אלא לאו הכי קמני

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones